

2. Charakteristika navržených variant vymezení venkova

Pro účely této pilotní publikace bylo zvoleno šest způsobů vymezení venkovského prostoru, přičemž je na čtenáři, aby sám posoudil, která z těchto variant mu nejvíce vyhovuje. Autoři publikace si plně uvědomují, že žádná z těchto variant není ideální a každá varianta má svá negativa. Jednotlivé varianty jsou spíše příspěvkem do diskuse na téma vymezení venkovského prostoru než ambicí najít jediný správný způsob řešení této problematiky. **Vymezení bylo provedeno na úrovni obcí.** Všechny varianty vycházejí z počtů obyvatel, ploch a statutů obcí k 1.1.2007.

Jednotlivé varianty byly definovány následovně:

1. Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel

Tato varianta zohledňuje pouze velikost obce. Není brán zřetel na hustotu osídlení, charakter zástavby, na statut obce dle zákona o obcích ani jiné charakteristiky či ukazatele. Výhodou je jednoduchost a jednoznačnost tohoto výběru. Nevýhodou je, že takto zvolená hranice je umělá a nemusí vždy odpovídat realitě.

2. Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 1 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 100 obyvatel/km²

Druhá varianta pomocí užití kombinace dvou ukazatelů více specifikuje podmínky pro výběr obcí, které lze považovat za venkov. Díky podmínce hustoty jsou vybrány pouze řídké osídlené obce. Dolní hranice stavu obyvatel obce zaručuje, že do výběru jsou zahrnuty i malé obce s malou katastrální výměrou. Horní hranice stavu obyvatel obce zároveň zaručuje, že do výběru nejsou zahrnuty obce, které sice mají počet obyvatel odpovídající městskému prostoru, avšak díky velké katastrální výměře by byly zahrnuty mezi venkovské obce.

3. Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 1 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km²

Třetí varianta vychází ze stejné metodiky výběru jako varianta druhá. Jediným rozdílem je, že byla pozměněna vstupní podmínka hustoty zalidnění u obcí ve velikostní skupině mezi 1000 a 3000 obyvatel z původních 100 obyvatel/km² na 150 obyvatel/km².

4. Venkovským prostorem jsou všechny obce, které nemají statut města³

Toto vymezení se striktně drží platných právních norem České republiky a jako venkovský prostor vymezuje všechny obce s obecním úřadem. Do této kategorie byly navíc zahrnuty všechny obce s úřadem městyse a vojenské újezdy.

5. Venkovským prostorem jsou všechny obce, které nejsou obcemi s pověřeným obecním úřadem a nemají statut hlavního města⁴

Pátá varianta vychází z hierarchie správní struktury státu. Předpokladem pro toto vymezení je skutečnost, že obce s pověřeným obecním úřadem jsou vždy středisková sídla určitého významu, která nelze považovat za venkov. Podmínka výběru je s ohledem na velikost, výjimečnost a význam Prahy doplněna o tento sídelní celek, který není obcí s pověřeným obecním úřadem.

6. Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel mimo obcí v zázemí krajských měst

Tato metoda regionalizace venkova vychází z předpokladu, že venkovem nejsou jednak obce nad 2 000 obyvatel (stejně jako u první varianty), a dále z předpokladu, že sídla v zázemí velkých měst nelze taktéž považovat za venkovská. Zatímco první podmínka jednoznačně platí pro celé území státu, druhá podmínka je specifikovaná s ohledem na velikost měst, v jejichž zázemí obce leží. Expertní metodou byly stanoveny hraniční silniční vzdálenosti, v jejichž dosahu jsou obce ještě považovány za sídla ležící v příměstské zóně a nikoliv za venkov. Jejich přehled je uveden v následující tabulce.

Seznam měst, hraniční silniční vzdálenosti a počet obcí v příměstských zónách (varianta 6)¹⁾

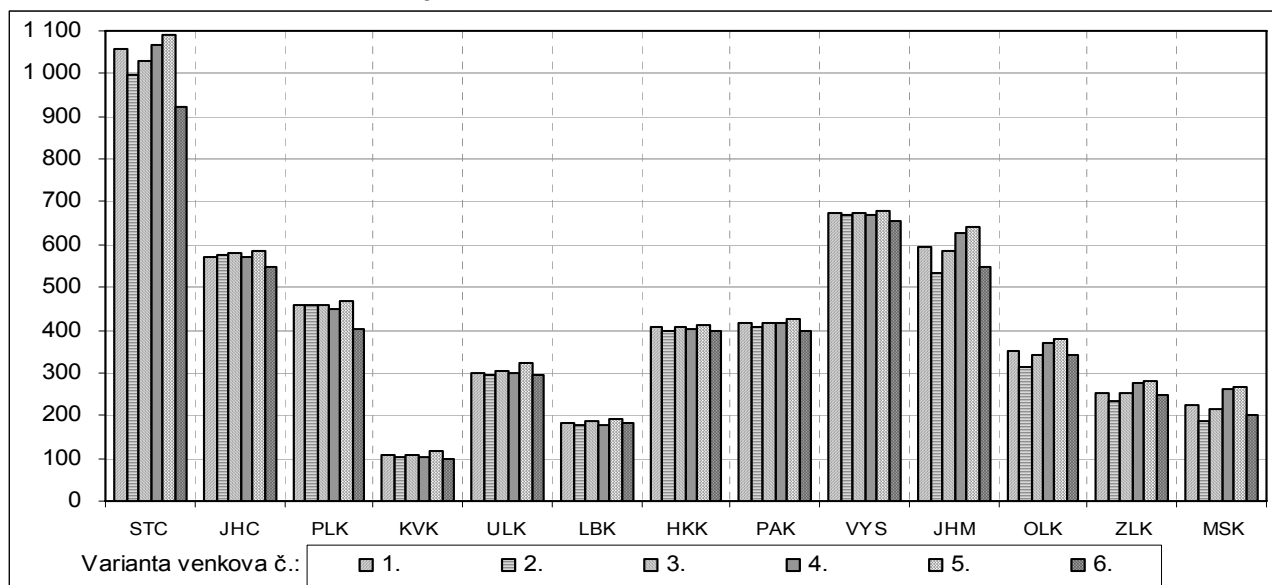
Město	Vzdálenost (km)	Počet obcí	Město	Vzdálenost (km)	Počet obcí	Město	Vzdálenost (km)	Počet obcí
Praha	30	160	Ústí nad Labem	10	8	Olomouc	10	17
Brno	20	58	Liberec	10	5	Zlín	10	4
Ostrava	20	46	Hradec Králové	10	8	Jihlava	10	18
Plzeň	20	71	Pardubice	10	27	Karlovy Vary	10	10
České Budějovice	10	30						

¹⁾ Počty obcí jsou včetně krajských měst (jader jednotlivých zón).

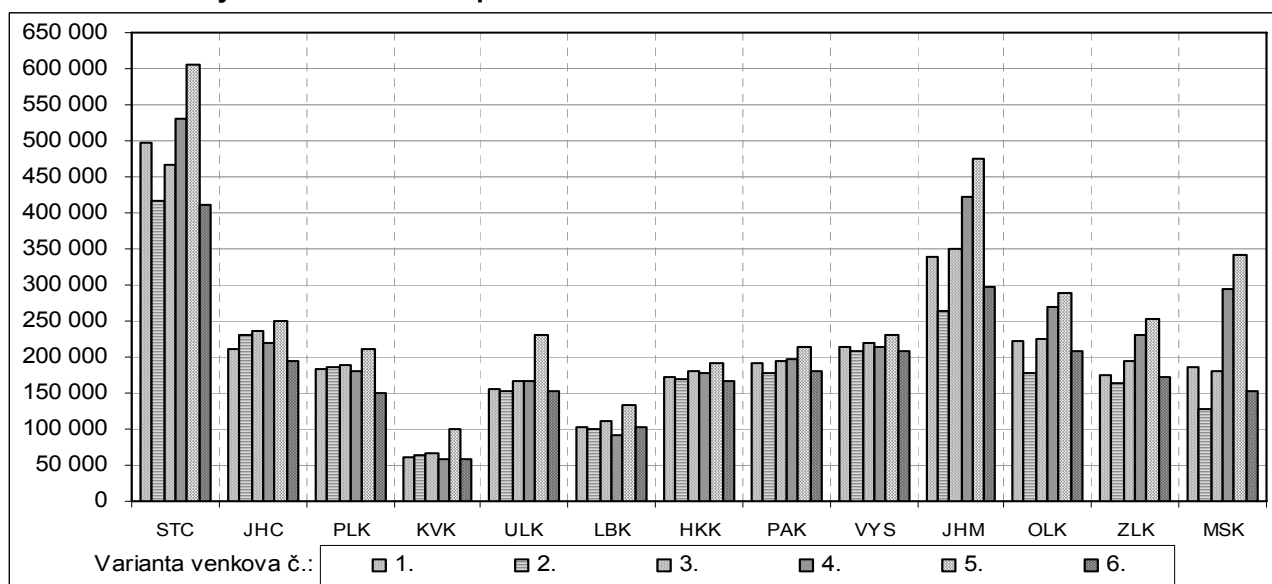
³ Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Dle zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

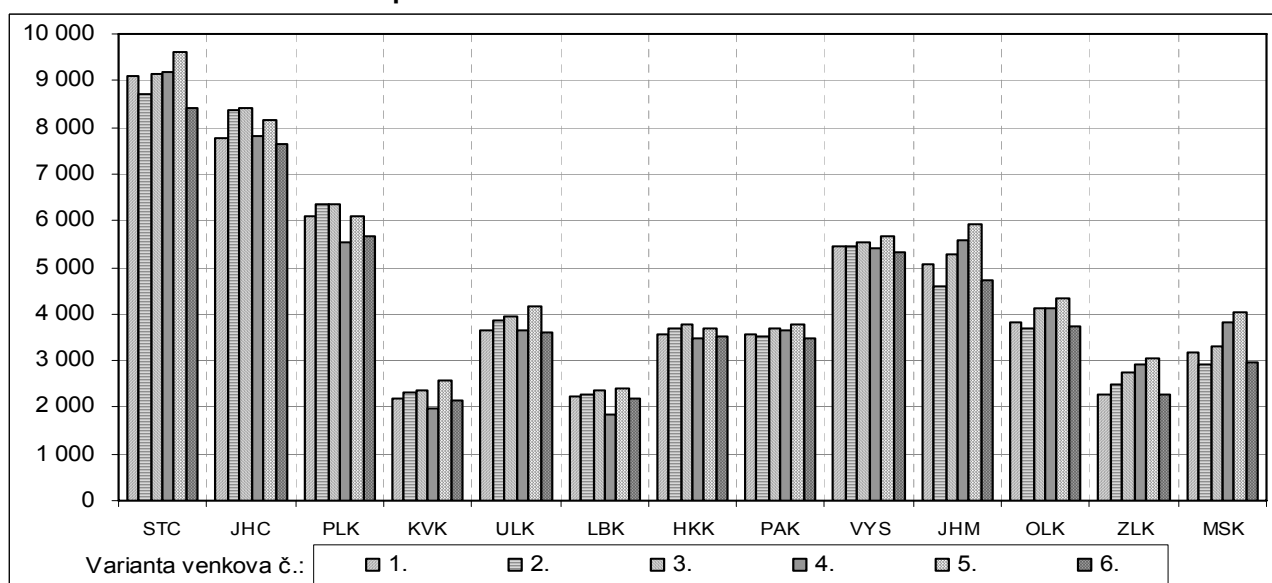
Graf 2.1 Počet obcí venkovského prostoru k 1. 1. 2007

Graf 2.2 Počet obyvatel venkovského prostoru k 1. 1. 2007

Graf 2.3 Rozloha venkovského prostoru k 1. 1. 2007

Pro jednotlivé varianty byly zpracovány kartogramy a tabulky se základními ukazateli osídlení v kraji i celé České republice, které zobrazují, jak se hodnoty těchto charakteristik mění s ohledem na různá vymezení venkovského prostoru.

Pokud budeme vycházet z námi navržených variant, žije v **České republice** na venkově zhruba 2,4 až 3,5 mil. obyvatel, což je něco mezi 23,7 a 34,3 % celkové populace. Venkovský prostor však zabírá přibližně 70,5 až 80,6 % celkové plochy České republiky a počet venkovských obcí dosahuje 83,7 až 93,8 % z celkového počtu obcí. Co se týče jednotlivých variant, nejvyšší počet obyvatel byl do oblasti venkova zařazen v 5. variantě (3 523,5 tis. obyvatel) a nejnižší ve 2. variantě (2 442,5 tis. obyvatel). Nejvyšší výměru venkovského prostoru a počet obcí v něm vykazuje 5. varianta (6 353 tis. ha a 5 860 obcí); naproti tomu do 6. varianty bylo zařazeno pouze 5 233 obcí s celkovou výměrou 5 563 tis. ha.

V **kraji Vysočina** dle jednotlivých variant vymezení žije na venkově 207 286 obyvatel (6. varianta) až 229 476 obyvatel (5. varianta), což představuje něco mezi 40,5 až 44,9 % obyvatel kraje. Podíl venkovského obyvatelstva je tedy o 10,6 až 17,2 procentního bodu vyšší než je celostátní průměr. Výměra takto vymezeného venkova je 533 124 ha (6. varianta) až 564 938 ha (5. varianta), což je 78,5 až 83,1 % celkové plochy kraje; kraj Vysočina tak dosahuje hodnot o 2,5 až 8,0 procentního bodu vyšších než v celé republice. Z celkového počtu 704 obcí jich lze 656 (6. varianta) až 678 (5. varianta) považovat za venkovské. Podíl venkovských obcí je tedy 93,2 až 96,3 % a je o 2,5 až 9,5 procentního bodu vyšší než je podíl venkovských obcí podle příslušných variant v České republice.

V kraji Vysočina bylo při vymezování venkova dosaženo minim a maxim (z pohledu počtu obcí a výměry) ve stejných variantách jako v případě celé České republiky. Oproti hodnotám za republiku lze považovat kraj za **výrazně venkovský**. Pokud nebudeme brát v úvahu Prahu, pak je v kraji Vysočina výměra venkovského prostoru o 2,0 až 7,5 procentního bodu vyšší než je celkový podíl za Českou republiku bez Prahy a podíl venkovského obyvatelstva je vyšší o 6,2 až 14,1 procentního bodu. I v případě, že nebereme v úvahu Prahu jako specifický region, lze říci, že Vysočina patří v porovnání s ostatními kraji k výrazně venkovským. Podíl venkovských obcí na Vysočině byl ve všech variantách nejvyšší mezi regiony. Podíl obyvatel i výměry venkova se pohyboval vždy od první do čtvrté nejvyšší pozice podle příslušné varianty.

Varianty venkovského prostoru podle počtu obcí, obyvatelstva a velikosti území

stav k 1. 1. 2007

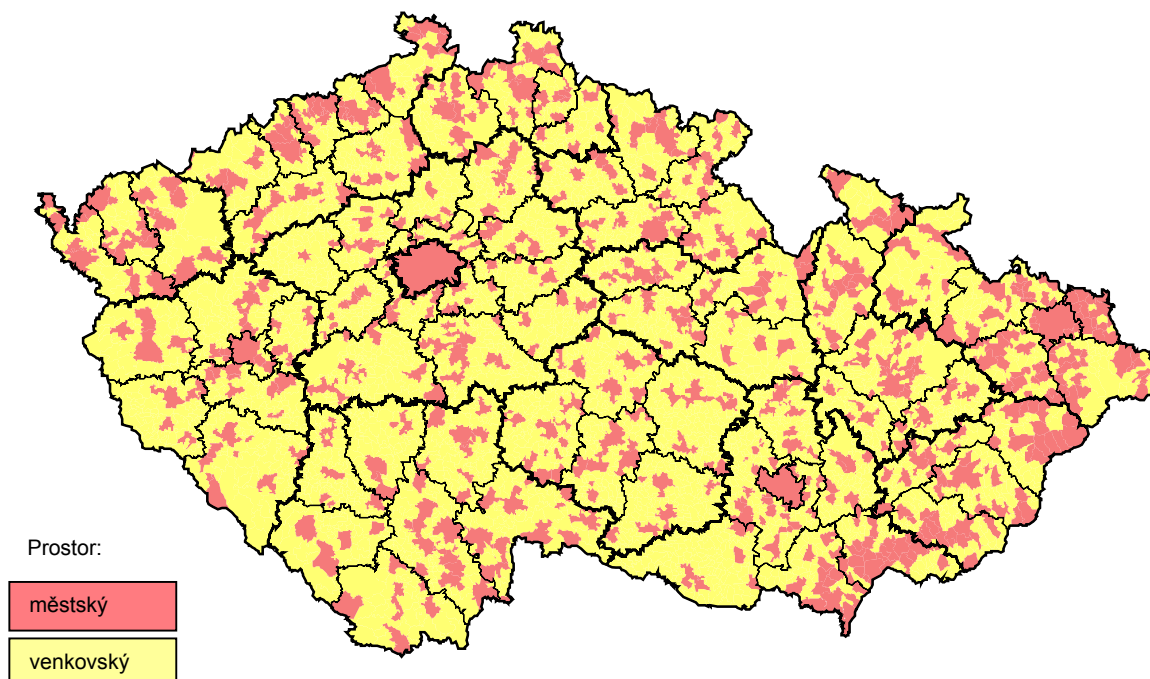
		v tom varianta venkovského prostoru					
		1	2	3	4	5	6
		obce do 2 tis. obyvatel	obce do 1 tis. obyvatel + obce do 3 tis. obyvatel s hustotou menší než 100 obyvatel na 1 km ²	obce do 1 tis. obyvatel + obce do 3 tis. obyvatel s hustotou menší než 150 obyvatel na 1 km ²	obce, které neměly k 31. 12. 2006 statut města	obce, které nejsou obcemi s pověřeným obecním úřadem	obce do 2 tis. obyvatel bez obcí v zázemí krajských měst
		Česká republika					
Počet obcí	celkem	6 249	5 602	5 354	5 562	5 690	5 233
	v %	100,0	89,6	85,7	89,0	91,1	83,7
Počet obyvatel	celkem	10 287 189	2 714 859	2 442 517	2 784 978	3 051 437	2 455 997
	v %	100,0	26,4	23,7	27,1	29,7	23,9
Výměra (ha)	celkem	7 886 702	5 795 824	5 823 714	6 104 348	5 891 959	5 563 165
	v %	100,0	73,5	73,8	77,4	74,7	70,5
		Česká republika bez Hlavního města Prahy					
Počet obcí	celkem	6 248	5 602	5 354	5 562	5 690	5 233
	v %	100,0	89,7	85,7	89,0	91,1	83,8
Počet obyvatel	celkem	9 099 063	2 714 859	2 442 517	2 784 978	3 051 437	2 455 997
	v %	100,0	29,8	26,8	30,6	33,5	27,0
Výměra (ha)	celkem	7 837 093	5 795 824	5 823 714	6 104 348	5 891 959	5 563 165
	v %	100,0	74,0	74,3	77,9	75,2	71,0
		Vysočina					
Počet obcí	celkem	704	673	668	675	671	656
	v %	100,0	95,6	94,9	95,9	95,3	93,2
Počet obyvatel	celkem	511 645	214 362	209 377	220 673	213 051	207 286
	v %	100,0	41,9	40,9	43,1	41,6	40,5
Výměra (ha)	celkem	679 563	546 035	545 944	555 424	539 361	533 124
	v %	100,0	80,4	80,3	81,7	79,4	78,5

2.1. Varianta 1

Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel

Tato varianta zohledňuje pouze velikost obce. Není brán zřetel na hustotu osídlení, charakter zástavby, na statut obce dle zákona o obcích ani jiné charakteristiky či ukazatele. Výhodou je jednoduchost a jednoznačnost tohoto výběru. Nevýhodou je, že takto zvolená hranice je umělá a nemusí vždy odpovídat realitě.

Česká republika – varianta 1

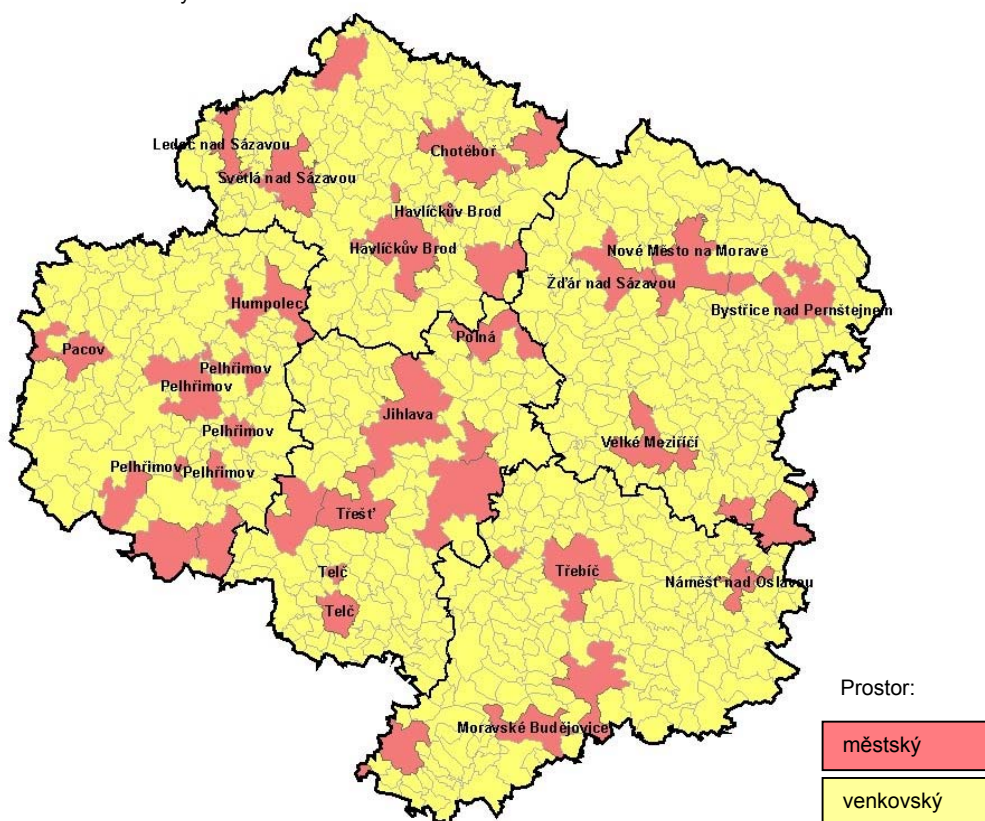
Tab. 2.1 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů - varianta 1

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 602	89,6	10 287 189	2 714 859	26,4	7 886 702	5 795 824	73,5
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 602	89,7	9 099 063	2 714 859	29,8	7 837 093	5 795 824	74,0
Středočeský	1 146	1 058	92,3	1 175 254	498 325	42,4	1 101 473	909 560	82,6
Jihočeský	623	573	92,0	630 006	212 335	33,7	1 005 688	777 575	77,3
Plzeňský	501	459	91,6	554 537	182 858	33,0	756 108	610 514	80,7
Karlovarský	132	106	80,3	304 602	62 248	20,4	331 455	219 200	66,1
Ústecký	354	301	85,0	823 265	154 354	18,7	533 453	364 867	68,4
Liberecký	215	184	85,6	430 774	103 982	24,1	316 296	221 795	70,1
Královéhradecký	448	405	90,4	549 643	173 005	31,5	475 838	356 025	74,8
Pardubický	451	418	92,7	507 751	192 283	37,9	451 859	357 858	79,2
Vysočina	704	673	95,6	511 645	214 362	41,9	679 563	546 035	80,4
Jihomoravský	673	593	88,1	1 132 563	338 768	29,9	719 630	505 388	70,2
Olomoucký	398	353	88,7	639 894	221 162	34,6	526 677	381 745	72,5
Zlínský	304	252	82,9	589 839	174 369	29,6	396 354	227 879	57,5
Moravskoslezský	299	227	75,9	1 249 290	186 808	15,0	542 698	317 384	58,5

kraj Vysočina – varianta 1

Název je uveden u obcí s více než 5 000 obyvateli

Venkovský prostor definovaný jako soubor obcí do 2 000 obyvatel zahrnuje v kraji Vysočina 673 obcí s rozlohou 5 460 km², v nichž žije 214 tis. obyvatel. Z porovnání takto vymezeného venkovského prostoru s ostatními variantami v kraji Vysočina vyplývá, že rozlohou je třetí největší v pořadí, z hlediska počtu obyvatel je rovněž třetí a z pohledu počtu obcí se řadí také na třetí místo (za varianty 3 a 5).

V porovnání s průměrem České republiky (bez Prahy) je podíl obcí do 2 000 obyvatel v kraji na celkovém počtu obcí vyšší o 5,9 procentního bodu, podíl obyvatel v nich žijících je však vyšší o 12,1 procentního bodu. Vyšší podíl obyvatel v takto definovaném venkovském prostoru měl pouze Středočeský kraj.

Z celého kraje Vysočina bylo do venkovského prostoru zařazeno 668 venkovských obcí. Kromě toho tato varianta zahrnuje i 5 měst s celkovým počtem 8 363 obyvatel, z nichž největší Horní Cerekev měla koncem roku 2006 celkem 1 918 obyvatel a nejmenší Habry 1 338 obyvatel. Do venkovského prostoru připadly také kromě dvou všechny městyse, z nichž největší Měříň má 1 940 obyvatel a nejmenší Heraltice 352 obyvatel.

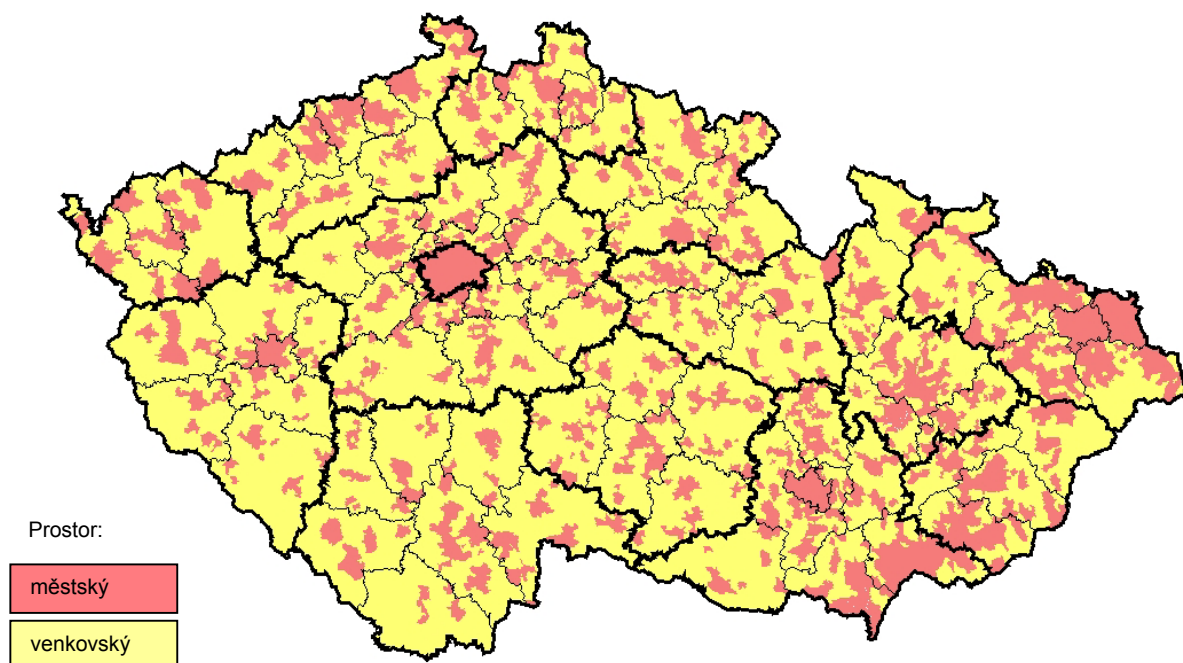
Naproti tomu **do městského prostoru** bylo v této variantě **zařazeno** v kraji 31 obcí, v tom 28 měst, 2 městyse (Luka nad Jihlavou - 2 632 obyvatel, Okříšky – 2 074 obyvatel) a dále obec Batelov s počtem 2 346 obyvatel.

2.2. Varianta 2

Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 1 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 100 obyvatel/km²

Druhá varianta pomocí užití kombinace dvou ukazatelů více specifikuje podmínky pro výběr obcí, které lze považovat za venkov. Díky podmínce hustoty jsou vybrány pouze řídce osídlené obce. Dolní hranice stavu obyvatel obce zaručuje, že do výběru jsou zahrnuty i malé obce s malou katastrální výměrou. Horní hranice stavu obyvatel obce zároveň zaručuje, že do výběru nejsou zahrnuty obce, které sice mají počet obyvatel odpovídající městskému prostoru, avšak díky velké katastrální výměře by byly zahrnuty mezi venkovské obce.

Česká republika – varianta 2

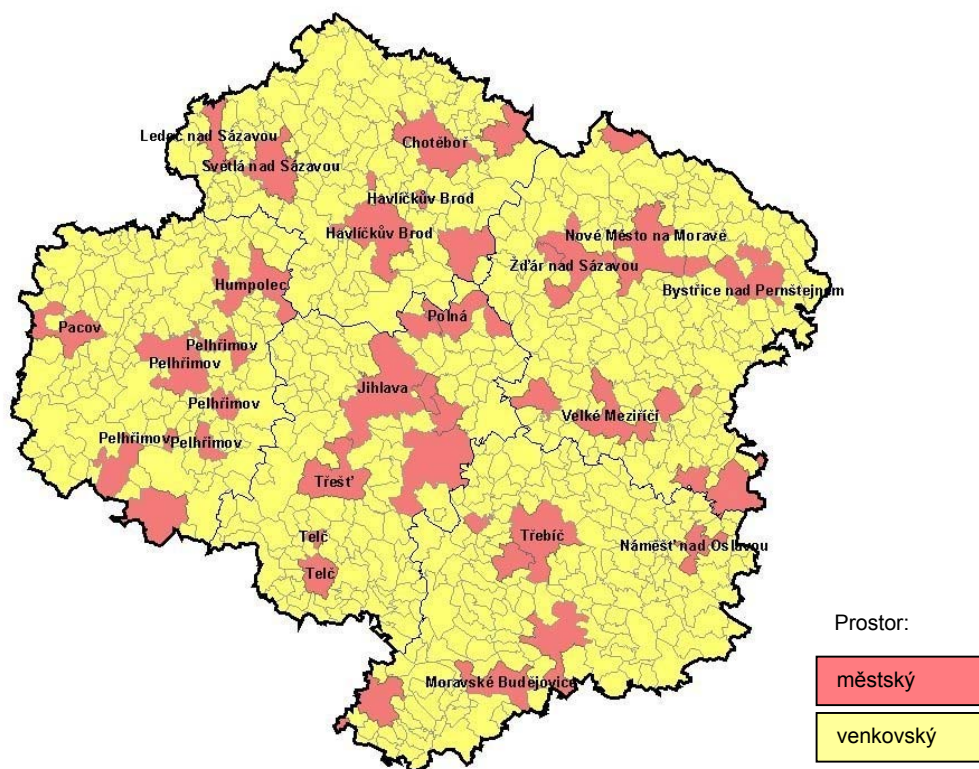
Tab. 2.2 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů - varianta 2

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 354	85,7	10 287 189	2 442 517	23,7	7 886 702	5 823 714	73,8
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 354	85,7	9 099 063	2 442 517	26,8	7 837 093	5 823 714	74,3
Středočeský	1 146	998	87,1	1 175 254	417 410	35,5	1 101 473	872 885	79,2
Jihočeský	623	576	92,5	630 006	229 247	36,4	1 005 688	836 052	83,1
Plzeňský	501	457	91,2	554 537	185 607	33,5	756 108	634 094	83,9
Karlovarský	132	105	79,5	304 602	64 354	21,1	331 455	233 237	70,4
Ústecký	354	296	83,6	823 265	153 963	18,7	533 453	384 866	72,1
Liberecký	215	179	83,3	430 774	101 244	23,5	316 296	225 914	71,4
Královéhradecký	448	399	89,1	549 643	169 934	30,9	475 838	367 579	77,2
Pardubický	451	406	90,0	507 751	177 334	34,9	451 859	352 335	78,0
Vysočina	704	668	94,9	511 645	209 377	40,9	679 563	545 944	80,3
Jihomoravský	673	535	79,5	1 132 563	262 851	23,2	719 630	459 833	63,9
Olomoucký	398	315	79,1	639 894	179 029	28,0	526 677	370 415	70,3
Zlínský	304	235	77,3	589 839	163 147	27,7	396 354	249 317	62,9
Moravskoslezský	299	185	61,9	1 249 290	129 020	10,3	542 698	291 243	53,7

kraj Vysočina – varianta 2

Název je uveden u obcí s více než 5 000 obyvateli

Venkovský prostor, definovaný jako soubor obcí do 999 obyvatel a obcí ve velikostní skupině 1 000 – 2 999 obyvatel, v nichž hustota zalidnění nedosahuje 100 obyvatel/km², zahrnuje v kraji Vysočina 668 obcí s rozlohou 5 459 km² a 209 tisíce obyvateli. Takto vymezené venkovské území kraje je mezi variantami třetí nejmenší a má druhý nejnižší počet obyvatel i počet obcí.

V porovnání s republikovou hodnotou (bez Prahy) je v této variantě podíl obcí ve venkovském prostoru v kraji vyšší o 9,2 procentního bodu, podíl rozlohy je vyšší o 6,0 procentního bodu a podíl obyvatelstva dokonce o 14,1 procentního bodu. Vyšší podíl obyvatel v takto definovaném venkovském prostoru neměl žádný jiný kraj.

Z celého kraje Vysočina bylo do venkovského prostoru zařazeno 662 venkovských obcí. Kromě toho tato varianta zahrnuje 6 měst s 12 179 obyvateli, největší z nich jsou Počátky s 2 681 obyvateli. Celkem 23 venkovských obcí mělo 1 000 obyvatel a více, ale hustota zalidnění v nich nedosahovala hranice 100 obyvatel/km² pro jejich zařazení do městského prostoru (největší Batelov s hustotou pouze 55 obyvatel/km²). Naopak obec Malý Beranov s hustotou zalidnění 564 obyvatel/km² převyšuje většinu měst, ale vzhledem k nízkému počtu obyvatel (566) je rovněž zařazena do venkovského prostoru.

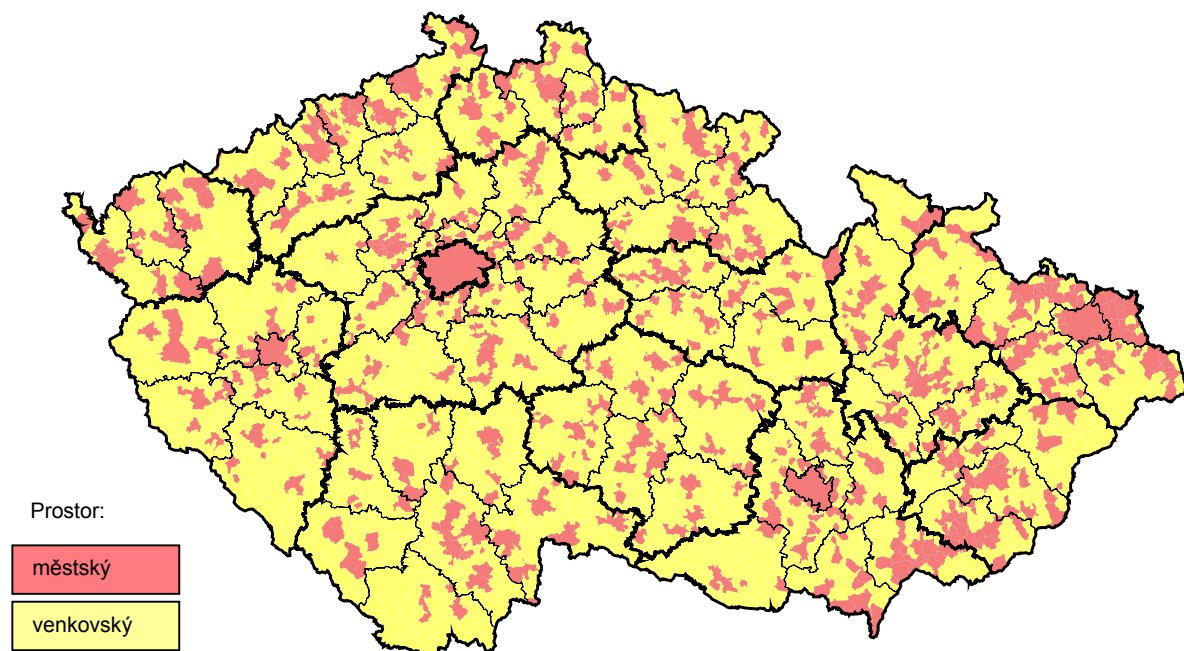
Do městského prostoru bylo v této variantě zařazeno 36 obcí, z toho 27 měst a 9 obcí bez statutu města (Dobronín, Hamry nad Sázavou, Křižanov, Luka nad Jihlavou, Měřín, Nové Veselí, Okříšky, Stařeč a Velký Beranov). Mezi městy měly největší hustotu zalidnění Třebíč (670 obyvatel/km²), nejmenší Brtnice (50 obyvatel/km²). Z obcí bez statutu města byla nejvyšší hustota zalidnění zjištěna v městysi Okříškách (316 obyvatel/km²), nejmenší v městysi Stařeč (106 obyvatel/km²).

2.3. Varianta 3

Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 1 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 150 obyvatel/km²

Třetí varianta vychází ze stejné metodiky výběru jako varianta druhá. Jediným rozdílem je, že byla pozměněna vstupní podmínka hustoty zalidnění u obcí ve velikostní skupině mezi 1000 a 3000 obyvatel z původních 100 obyvatel/km² na 150 obyvatel/km².

Česká republika – varianta 3

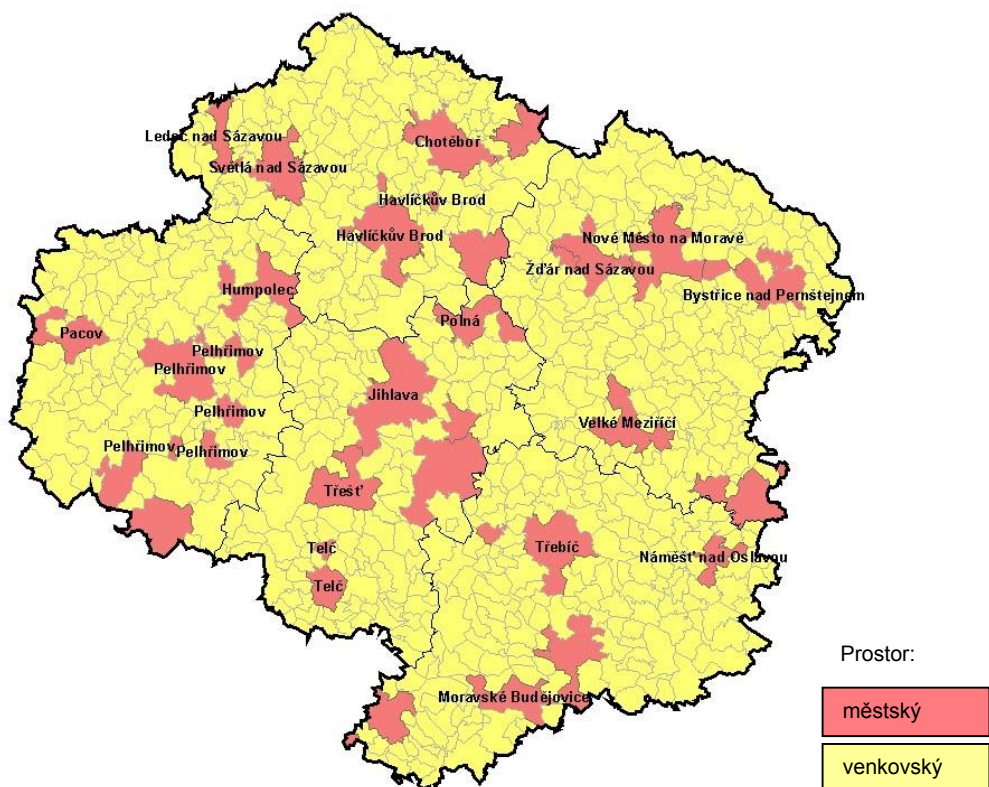
Tab. 2.3 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů - varianta 3

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 562	89,0	10 287 189	2 784 978	27,1	7 886 702	6 104 348	77,4
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 562	89,0	9 099 063	2 784 978	30,6	7 837 093	6 104 348	77,9
Středočeský	1 146	1 031	90,0	1 175 254	466 804	39,7	1 101 473	912 181	82,8
Jihočeský	623	580	93,1	630 006	236 020	37,5	1 005 688	841 675	83,7
Plzeňský	501	459	91,6	554 537	188 249	33,9	756 108	636 241	84,1
Karlovarský	132	107	81,1	304 602	68 044	22,3	331 455	236 321	71,3
Ústecký	354	304	85,9	823 265	167 013	20,3	533 453	395 905	74,2
Liberecký	215	185	86,0	430 774	111 742	25,9	316 296	234 665	74,2
Královéhradecký	448	405	90,4	549 643	181 003	32,9	475 838	376 921	79,2
Pardubický	451	417	92,5	507 751	195 717	38,5	451 859	367 576	81,3
Vysočina	704	675	95,9	511 645	220 673	43,1	679 563	555 424	81,7
Jihomoravský	673	587	87,2	1 132 563	349 786	30,9	719 630	529 455	73,6
Olomoucký	398	343	86,2	639 894	224 869	35,1	526 677	410 144	77,9
Zlínský	304	255	83,9	589 839	195 466	33,1	396 354	276 029	69,6
Moravskoslezský	299	214	71,6	1 249 290	179 592	14,4	542 698	331 811	61,1

kraj Vysočina – varianta 3

Název je uveden u obcí s více než 5 000 obyvateli

Venkovský prostor, definovaný ve variantě 3 jako soubor obcí do 999 obyvatel a obcí ve velikostní skupině 1 000 – 2 999 obyvatel, v nichž hustota zalidnění nedosahuje 150 obyvatel/km², zahrnuje v kraji Vysočina 675 obcí s rozlohou 5 554 km² a 221 tisíci obyvateli. Takto vymezené venkovské území kraje zahrnuje všechny obce z varianty 2 plus dalších 7 obcí se stanovenou hustotou zalidnění. Mezi variantami je toto vymezení venkova počtem obcí, počtem obyvatel i rozlohou druhé největší.

V porovnání s republikovou hodnotou (bez Prahy) je v této variantě podíl obcí ve venkovském prostoru v kraji vyšší o 6,9 procentního bodu, podíl rozlohy je vyšší o 3,8 procentního bodu a podíl obyvatelstva překračuje republikovou úroveň (bez Prahy) o 12,5 procentního bodu. Vyšší podíl obyvatel v takto definovaném venkovském prostoru neměl žádný jiný kraj.

Z celého **kraje Vysočina** bylo do **venkovského prostoru** zařazeno 668 venkovských obcí, mezi které připadly s výjimkou dvou i všechny městyse. Kromě toho tato varianta zahrnuje 7 měst s 13 685 obyvateli (největší Počátky s 2 681 obyvateli). Celkem 29 venkovských obcí mělo koncem roku 1 000 obyvatel a více, ale hustota zalidnění v nich nedosahovala hranice 150 obyvatel/km² pro zařazení do městského prostoru (největší Batelov, Měřín a Dobronín). Další 4 obce splňovaly sice kritérium hustoty zalidnění, ale měly méně než stanovených 1 000 obyvatel. Nejvyšší hustotu zalidnění měly z těchto malých obcí Malý Beranov (564 obyvatel/km²) a Krahulčí (183 obyvatel/km²).

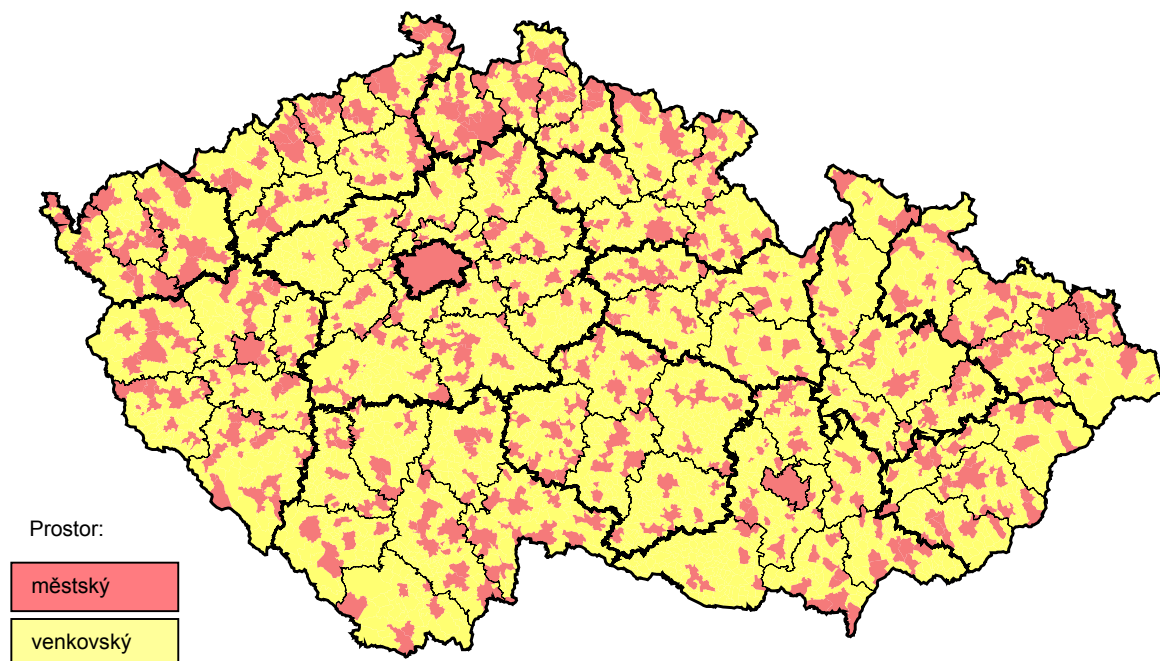
Do **městského prostoru** bylo v této variantě zařazeno 29 obcí, z toho 26 měst a 3 obce bez statutu města (Hamry nad Sázavou, Luka nad Jihlavou a Okříšky – tedy obce střediskového typu, ležící v zázemí okresních center). Mezi městy měly největší hustotu zalidnění Třebíč (670 obyvatel/km²), nejmenší Brtnice (50 obyvatel/km²). Z obcí bez statutu města byla nejvyšší hustota zalidnění zjištěna v Okříškách (316 obyvatel/km²), nejmenší v Lukách nad Jihlavou (168 obyvatel/km²).

2.4. Varianta 4

Venkovským prostorem jsou všechny obce, které nemají statut města

Toto vymezení se striktně drží platných právních norem České republiky a jako venkovský prostor vymezuje všechny obce s obecním úřadem. Do této kategorie byly navíc zahrnuty všechny obce s úřadem městyse a vojenské újezdy.

Česká republika – varianta 4

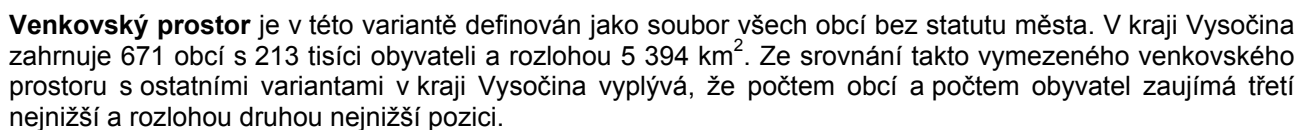
Tab. 2.4 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů - varianta 4

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 690	91,1	10 287 189	3 051 437	29,7	7 886 702	5 891 959	74,7
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 690	91,1	9 099 063	3 051 437	33,5	7 837 093	5 891 959	75,2
Středočeský	1 146	1 069	93,3	1 175 254	531 745	45,2	1 101 473	918 054	83,3
Jihočeský	623	571	91,7	630 006	219 996	34,9	1 005 688	780 006	77,6
Plzeňský	501	451	90,0	554 537	180 855	32,6	756 108	553 478	73,2
Karlovarský	132	102	77,3	304 602	57 749	19,0	331 455	198 712	60,0
Ústecký	354	301	85,0	823 265	165 448	20,1	533 453	363 934	68,2
Liberecký	215	176	81,9	430 774	91 628	21,3	316 296	183 081	57,9
Královéhradecký	448	404	90,2	549 643	177 086	32,2	475 838	345 714	72,7
Pardubický	451	418	92,7	507 751	196 531	38,7	451 859	366 080	81,0
Vysočina	704	671	95,3	511 645	213 051	41,6	679 563	539 361	79,4
Jihomoravský	673	625	92,9	1 132 563	422 110	37,3	719 630	559 107	77,7
Olomoucký	398	368	92,5	639 894	269 977	42,2	526 677	412 818	78,4
Zlínský	304	274	90,1	589 839	230 371	39,1	396 354	290 067	73,2
Moravskoslezský	299	260	87,0	1 249 290	294 890	23,6	542 698	381 547	70,3

Název je uveden u obcí s více než 5 000 obyvateli

Název je uveden u obcí s více než 5 000 obyvateli

V porovnání s průměrem České republiky (bez Prahy) je podíl obcí bez statutu města na celkovém počtu obcí v kraji Vysočina vyšší o 4,2 procentního bodu, podíl obyvatel je vyšší o 8,1 bodu a podíl na celkové výměře přesahuje republikový průměr o 4,2 bodu. Podíl obcí ve venkovském prostoru je nejvyšší ze všech krajů České republiky, podíl obyvatelstva a podíl na výměře je shodně třetí nejvyšší.

V **kraji Vysočina** bylo do **venkovského prostoru** zařazeno 671 obcí, z toho 33 městysů s 37 553 obyvateli. Největší z nich (Okříšky) má 2 074 obyvatel, nejmenší (Heraltice) 352.

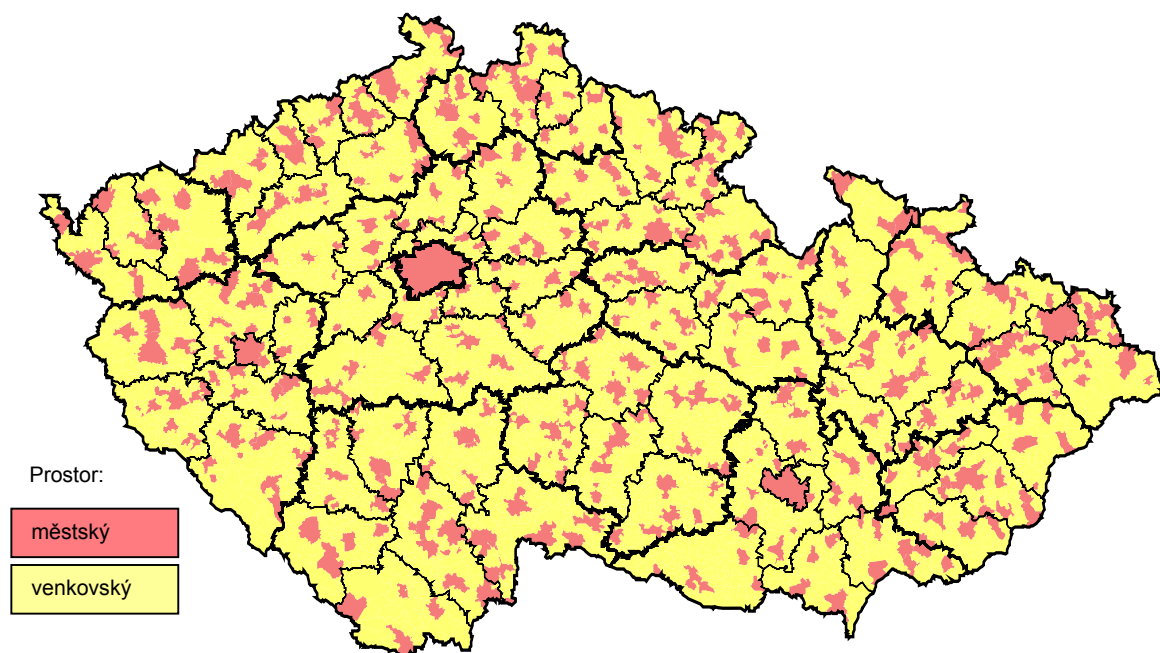
Do **městského prostoru** bylo v této variantě zařazeno všech 33 měst. Přitom nebyl brán ohled na to, že součástí téměř všech měst jsou sídla, která byla původně samostatnými obcemi a dodnes mají typicky venkovský charakter (malá hustota zalidnění, venkovský životní styl). Největším městem je krajské město Jihlava (50 916 obyvatel), nejmenším Habry (1 338 obyvatel).

2.5. Varianta 5

Venkovským prostorem jsou všechny obce, které nejsou obcemi s pověřeným obecním úřadem a nemají statut hlavního města

Pátá varianta vychází z hierarchie správní struktury státu. Předpokladem pro toto vymezení je skutečnost, že obce s pověřeným obecním úřadem jsou vždy středisková sídla určitého významu, která nelze považovat za venkov. Podmínka výběru je s ohledem na velikost, výjimečnost a význam Prahy doplněna o tento sídelní celek, který není obcí s pověřeným obecním úřadem.

Česká republika – varianta 5

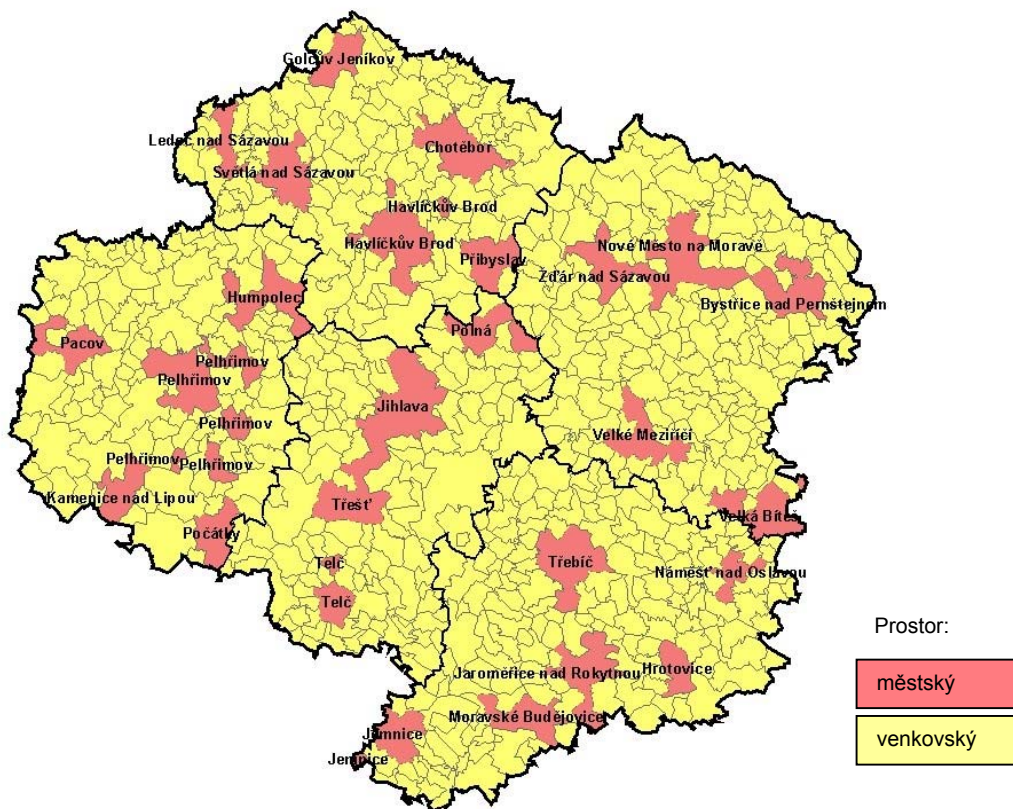
Tab. 2.5 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů - varianta 5

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 860	93,8	10 287 189	3 523 510	34,3	7 886 702	6 353 170	80,6
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 860	93,8	9 099 063	3 523 510	38,7	7 837 093	6 353 170	81,1
Středočeský	1 146	1 091	95,2	1 175 254	605 454	51,5	1 101 473	963 330	87,5
Jihočeský	623	586	94,1	630 006	249 884	39,7	1 005 688	817 585	81,3
Plzeňský	501	466	93,0	554 537	210 693	38,0	756 108	609 557	80,6
Karlovarský	132	118	89,4	304 602	101 092	33,2	331 455	259 171	78,2
Ústecký	354	324	91,5	823 265	229 316	27,9	533 453	415 353	77,9
Liberecký	215	194	90,2	430 774	134 604	31,2	316 296	242 365	76,6
Královéhradecký	448	413	92,2	549 643	192 622	35,0	475 838	369 478	77,6
Pardubický	451	425	94,2	507 751	212 940	41,9	451 859	377 635	83,6
Vysočina	704	678	96,3	511 645	229 476	44,9	679 563	564 938	83,1
Jihomoravský	673	639	94,9	1 132 563	475 093	41,9	719 630	590 678	82,1
Olomoucký	398	378	95,0	639 894	288 647	45,1	526 677	435 388	82,7
Zlínský	304	279	91,8	589 839	253 411	43,0	396 354	303 792	76,6
Moravskoslezský	299	269	90,0	1 249 290	340 278	27,2	542 698	403 898	74,4

kraj Vysočina – varianta 5

Název je uveden u obcí s pověřeným obecním úřadem

Venkovský prostor tvoří ve variantě 5 soubor obcí, které nejsou sídlem pověřeného obecního úřadu. V kraji Vysočina takto definované území zahrnuje 678 obcí s rozlohou 5 649 km² a 230 tisíci obyvateli. Mezi šesti posuzovanými variantami je toto vymezení ze všech tří hledisek největší.

V **porovnání s republikovou hodnotou** (bez Prahy) je na Vysočině takto vymezený venkovský prostor z pohledu celkového počtu obcí vyšší o 2,5 procentního bodu, z pohledu počtu obyvatel vyšší o 6,2 bodu a z pohledu výměry vyšší o 2,0 bodu. Vyšší podíl obyvatel ve venkovském prostoru měly v této variantě pouze Středočeský a Olomoucký kraj, vyšší rozlohu jenom Středočeský a Pardubický kraj a podíl na počtu obcí byl u tohoto vymezení nejvyšší na Vysočině.

Z kraje Vysočina bylo **do venkovského prostoru zařazeno** 671 venkovských obcí. Vedle toho tato varianta zahrnuje ještě 7 měst s 16 425 obyvateli (z nich největší byla Brtnice s 3 702 obyvateli). Do městského prostoru nebyla zařazena žádná obec bez statutu města či městyse.

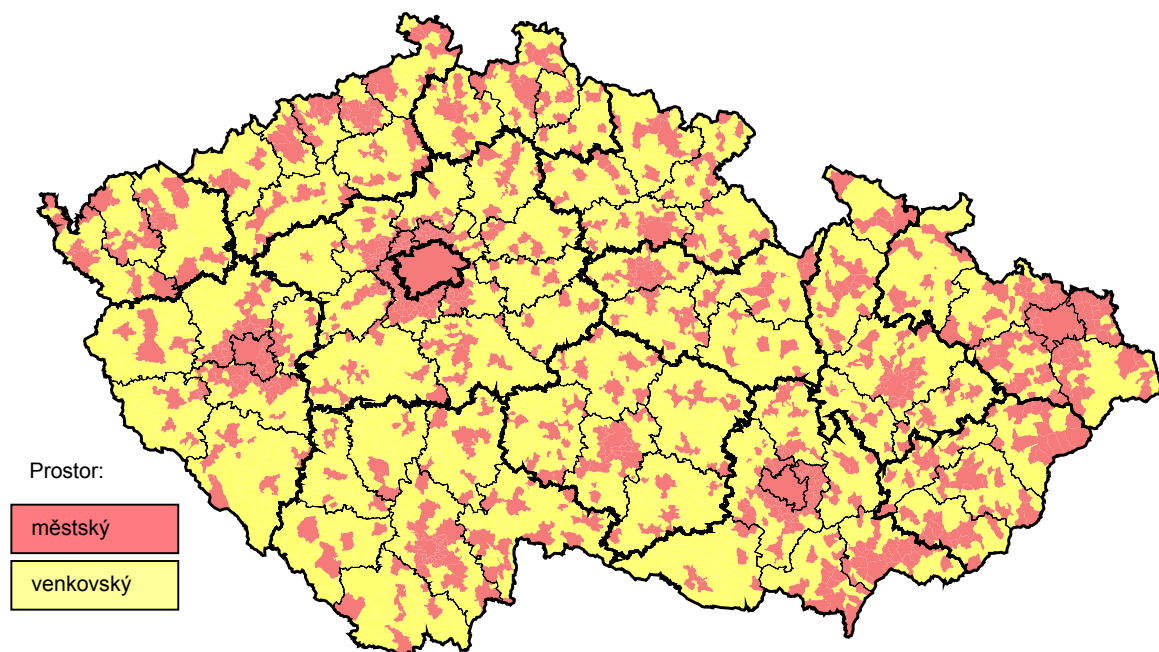
Do **městského prostoru** bylo v této variantě zařazeno 26 obcí, vesměs se statutem města. Z nich je největší Jihlava (50 916 obyvatel) a nejmenší Hrotovice (1 749 obyvatel).

2.6. Varianta 6

Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel mimo obcí v zázemí krajských měst

Tato metoda regionalizace venkova vychází z předpokladu, že venkovem nejsou obce nad 2 000 obyvatel (stejně jako u první varianty), a dále z předpokladu, že sídla v zázemí velkých měst nelze taktéž považovat za venkovská. Zatímco první podmínka jednoznačně platí pro celé území státu, druhá podmínka je specifikovaná s ohledem na velikost měst, v jejichž zázemí obce leží. Expertní metodou byly stanoveny hraniční silniční vzdálenosti, v jejichž dosahu jsou obce ještě považovány za sídla ležící v příměstské zóně a nikoliv za venkov.

Česká republika – varianta 6

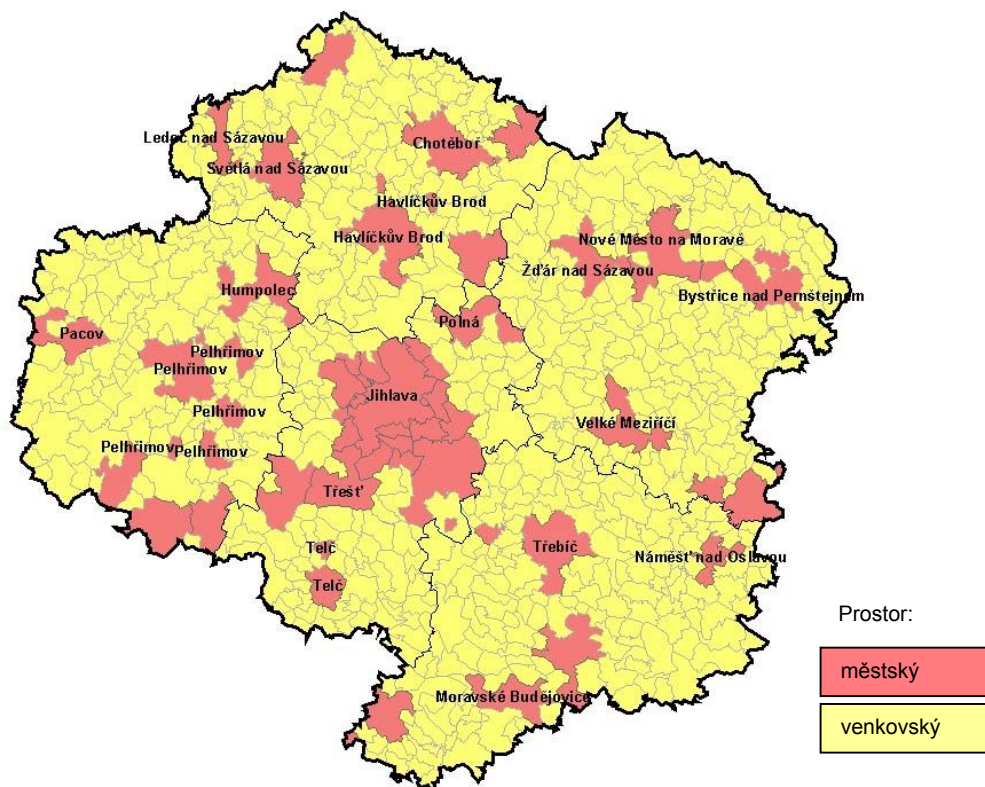
Tab. 2.6 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů - varianta 6

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 233	83,7	10 287 189	2 455 997	23,9	7 886 702	5 563 165	70,5
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 233	83,8	9 099 063	2 455 997	27,0	7 837 093	5 563 165	71,0
Středočeský	1 146	922	80,5	1 175 254	411 311	35,0	1 101 473	839 185	76,2
Jihočeský	623	546	87,6	630 006	194 042	30,8	1 005 688	764 305	76,0
Plzeňský	501	403	80,4	554 537	149 729	27,0	756 108	566 071	74,9
Karlovarský	132	100	75,8	304 602	58 500	19,2	331 455	215 148	64,9
Ústecký	354	296	83,6	823 265	151 531	18,4	533 453	359 352	67,4
Liberecký	215	181	84,2	430 774	102 306	23,7	316 296	220 195	69,6
Královéhradecký	448	398	88,8	549 643	166 229	30,2	475 838	349 962	73,5
Pardubický	451	396	87,8	507 751	181 212	35,7	451 859	348 447	77,1
Vysočina	704	656	93,2	511 645	207 286	40,5	679 563	533 124	78,5
Jihomoravský	673	546	81,1	1 132 563	298 303	26,3	719 630	473 399	65,8
Olomoucký	398	340	85,4	639 894	209 453	32,7	526 677	373 680	71,0
Zlínský	304	250	82,2	589 839	172 503	29,2	396 354	226 128	57,1
Moravskoslezský	299	199	66,6	1 249 290	153 592	12,3	542 698	294 168	54,2

kraj Vysočina – varianta 6

Název je uveden u obcí s více než 5 000 obyvateli

Venkovský prostor je v této variantě definován jako soubor obcí s méně než 2 000 obyvateli bez obcí v zázemí krajského města (do vzdálenosti 10 km). V **kraji Vysočina** zahrnuje 656 obcí o celkové rozloze 5 331 km², ve kterých žije 207 286 obyvatel. Zázemí města Jihlavy tvoří 17 obcí, z nichž jedna má více než 2 000 obyvatel (Luka nad Jihlavou). Z porovnání takto vymezeného venkovského prostoru s ostatními variantami vyplývá, že v kraji Vysočina jde o počet obcí, počet obyvatel i rozlohou nejmenší vymezení venkova.

V porovnání s průměrem České republiky (bez Prahy) je na Vysočině takto vymezený venkovský prostor z pohledu celkového počtu obcí vyšší o 9,4 procentního bodu, z pohledu počtu obyvatel vyšší o 13,5 bodu a z pohledu výměry vyšší o 7,5 bodu. Ve všech případech jde o nejvyšší podíl ze všech krajů České republiky.

Z **kraje Vysočina** bylo ve variantě 6 do **venkovského prostoru** zařazeno 651 venkovských obcí. Kromě toho tato varianta zahrnuje i 5 měst s celkovým počtem 8 363 obyvatel. Z nich největší Horní Cerekev měla ke konci roku 2006 celkem 1 918 obyvatel a nejmenší Habry 1 338 obyvatel. Do venkovského prostoru připadly i téměř všechny městyse kromě Luk nad Jihlavou a Okříšek.

Do **městského prostoru** bylo v této variantě zařazeno na Vysočině 48 obcí, v tom 28 měst a 20 obcí bez statutu města (z nich 3 s více než 2 000 obyvateli).

Přehled měst kraje zařazených v některé variantě do venkovského prostoru

Název obce	Okres	SO ORP	Výměra (ha)	Počet obyvatel	Počet obyvatel na km2	Prostor (M - městský, V - venkovský)					
						1	2	3	4	5	6
Brtnice	Jl	Jih	7 418	3 702	49,9	M	M	M	M	V	M
Černovice	PE	PeI	3 654	1 852	50,7	V	V	V	M	V	V
Golčův Jeníkov	HB	HBr	2 750	2 641	96,0	M	V	V	M	M	M
Habry	HB	HBr	2 743	1 338	48,8	V	V	V	M	V	V
Horní Cerekev	PE	PeI	3 199	1 918	60,0	V	V	V	M	V	V
Hrotovice	TR	Trb	2 123	1 749	82,4	V	V	V	M	M	V
Počátky	PE	PeI	3 084	2 681	86,9	M	V	V	M	M	M
Svratka	ZR	ZdS	1 451	1 506	103,8	V	M	V	M	V	V
Ždírec nad Doubravou	HB	Chb	2 674	3 050	114,1	M	M	M	M	V	M
Žirovnice	PE	PeI	4 440	3 059	68,9	M	M	M	M	V	M

Přehled obcí kraje bez statutu města zařazených v některé variantě do městského prostoru

Název obce	Okres	SO ORP	Výměra (ha)	Počet obyvatel	Počet obyvatel na km2	Prostor (M - městský, V - venkovský)					
						1	2	3	4	5	6
Batelov	Jl	Jih	4 268	2 346	55,0	M	V	V	V	V	M
Bílý Kámen	Jl	Jih	513	210	40,9	V	V	V	V	V	M
Cerekvička-Rosice	Jl	Jih	899	117	13,0	V	V	V	V	V	M
Čížov	Jl	Jih	709	181	25,5	V	V	V	V	V	M
Dobronín	Jl	Jih	1 373	1 875	136,6	V	M	V	V	V	V
Dvorce	Jl	Jih	350	175	50,0	V	V	V	V	V	M
Hamry nad Sázavou	ZR	ZdS	712	1 357	190,6	V	M	M	V	V	V
Hybálec	Jl	Jih	1 050	401	38,2	V	V	V	V	V	M
Kostelec	Jl	Jih	889	895	100,6	V	V	V	V	V	M
Kozlov	Jl	Jih	891	444	49,8	V	V	V	V	V	M
Křižanov	ZR	VMe	1 363	1 821	133,6	V	M	V	V	V	V
Luka nad Jihlavou	Jl	Jih	1 570	2 632	167,7	M	M	M	V	V	M
Malý Beranov	Jl	Jih	100	566	563,9	V	V	V	V	V	M
Měřín	ZR	VMe	1 787	1 940	108,6	V	M	V	V	V	V
Měšín	Jl	Jih	708	191	27,0	V	V	V	V	V	M
Nové Veselí	ZR	ZdS	951	1 237	130,0	V	M	V	V	V	V
Okříšky	TR	Trb	657	2 074	315,5	M	M	M	V	V	M
Plandry	Jl	Jih	183	173	94,8	V	V	V	V	V	M
Puklice	Jl	Jih	1 093	759	69,5	V	V	V	V	V	M
Rančířov	Jl	Jih	646	274	42,4	V	V	V	V	V	M
Rantířov	Jl	Jih	275	451	164,0	V	V	V	V	V	M
Stařeč	TR	Trb	1 539	1 624	105,5	V	M	V	V	V	V
Střítež	Jl	Jih	747	322	43,1	V	V	V	V	V	M
Velký Beranov	Jl	Jih	1 016	1 293	127,2	V	M	V	V	V	M
Vílanec	Jl	Jih	1 358	293	21,6	V	V	V	V	V	M
Vyskytná nad Jihlavou	Jl	Jih	2 120	703	33,2	V	V	V	V	V	M